

Zuiderhavenweg 6
4004 JJ Tiel
+31850654105
info@eregie.nl
www.eregie.nl

Autoriteit Consument en Markt

Directie Toezicht Energie
Postbus 16326
2500 BH Den Haag

ACM-post@acm.nl

Zaaknummer ACM/23/184255

Betreft: Zienswijze op het ontwerpbesluit groepstransportovereenkomst

Tiel, 30 mei 2025

Geachte directie,

In de Staatscourant van 24 april 2025 (14110) heeft de ACM belanghebbenden in de gelegenheid gesteld een zienswijze te geven op het Ontwerpbesluit groepstransportovereenkomst (GTO), hierna 'ontwerpbesluit'.

Eregie DT BV, verder Eregie genaamd, maakt hierbij haar zienswijze op het ontwerpbesluit kenbaar. Uiteraard zijn we graag bereid onze zienswijze nader toe te lichten.

Eregie is een bedrijf dat zich bezighoudt met de organisatie van (autonome) energiegemeenschappen, energiehubs en het leveren van 'Energie as a Service' via een IoT-platform. Eregie ervaart dagelijks de uitdagingen van de verschillende beperkingen die er in het huidige bestel zijn en verwelkomt de mogelijkheden die een GTO biedt.

In de bijlage vindt u onze zienswijze met onderbouwing. Eregie verzoekt de ACM deze inbreng te registreren als een zienswijze op het Ontwerpbesluit Zaaknummer ACM/23/184255. Eregie verzoekt de ACM tevens deze zienswijze van Eregie te betrekken bij haar besluitvorming.

Hoogachtend

A large black rectangular redaction box covers the signature and name of the sender. Below it, a smaller black rectangular redaction box covers the sender's title or position.

Zienswijze Eregie op het Ontwerpbesluit groepstransportovereenkomst

Consultatievraag 1: lokale afstemming invoeding en afname

-
1. *Zienswijze Eregie:*
Voer volledig netto afrekening in bij GTOen
-

Inleiding

De ACM heeft in het ontwerpbesluit geen netto afrekening van kWh opgenomen, met de veronderstelling dat dit zou leiden tot een disproportionele kostenverlaging voor groepen en tot hogere kosten voor andere netgebruikers. Wij zijn van mening dat netto afrekening juist wél moet worden ingevoerd en dat dit, mits goed vormgegeven, niet zal leiden tot kostenverhoging voor anderen. Eregie begrijpt dat een disproportionele kostenverlaging voor netbeheerders en overheid onwenselijk is en niet mag leiden tot kostenverhoging voor anderen. Voor het goed werken van een energiegemeenschap, met een GTO, is de prijsprikkel erg belangrijk. Hoe groter de prijsprikkel, hoe groter het draagvlak is. Het buiten piekmomenten netto afrekenen van uitgewisselde energie is nodig voor het verhogen van het draagvlak binnen de energiegemeenschap. Iedere inperking en dus ook maar deels netto-verrekenen, zal de maximale benutting binnen de gemeenschap volgens ons belemmeren. Voor het succes van een energiecollectief en een GTO is het, ons inziens, van belang dat optimale uitwisseling kan plaatsvinden en maximale opwekking en gebruik, binnen de groep plaatsvindt, zonder dat op iedere kWh, die binnen de groep wordt uitgewisseld, een opslag plaatsvindt. Deze opslag zien wij als een soort van strafbelasting met een averechts effect.

Motivatie voor volledig netto afrekening

Efficiënter netgebruik en lagere piekbelasting

Netto-afrekening van kWh betekent dat gelijktijdige (op basis van kwartierwaarden) invoeding en afname binnen de groep worden verrekend en niet wordt belast met een betaling per kWh aan de netwerkbeheerder. Dit stimuleert groepsleden om hun verbruik en opwek lokaal op elkaar af te stemmen, waardoor de piekbelasting op het net afneemt. Bovendien heeft de netwerkbeheerder meer contractuele zekerheid en levert het direct minder druk op, op de netuitbreiding. Het gedeeltelijk of geheel belasten van uitgewisselde energie binnen de groep zou een belemmering kunnen vormen voor het gezamenlijk investeren in opwekking, conversie en/of opslag van energie.

Geen verschuiving van kosten naar andere gebruikers

Disproportionele kostenverlaging voor groepen ontstaat als zij dankzij netto afrekening structureel minder bijdragen aan de netkosten dan hun feitelijke belasting van het net rechtvaardigt. Eregie ziet dit als een sterk theoretische mogelijkheid die niet onderbouwd is. Bovendien is een sterke reductie van belasting van het net en daarmee de bijdrage aan de netkosten, juist wenselijk om verduurzamingsinvesteringen mogelijk te maken. Het zou juist moeten worden beloond i.p.v. als risico moeten worden gezien. Het is volgens Eregie een volledig verkeerd argument om geen nettoverrekening toe te passen.

Door maximaal lokaal opwekken en minimaal transport over de bovenliggend kabelinfrastructuur van de netbeheerder wordt het elektriciteitsnet efficiënter benut en komt er (meer) ruimte vrij voor andere gebruikers, wat juist bijdraagt aan het verminderen van netcongestie.

De onder punt 128 van de toelichting beschreven: "...netbeheerders het risico dat het netdeel dat groepsleden met elkaar verbindt intensiever gebruikt wordt dan voorheen." is een logisch en paradoxaal effect van optimale energie-uitwisseling binnen groepen: *Het intensiever gebruik van de lagere netdelen, ontlast hogere netdelen.*

Als het ontlasten van de hogere netdelen het doel is, omdat dit leidt tot vermindering van de netcongestie, zal dit effect 'erbij horen'. Om dit onwenselijk te noemen of als risico te beschouwen lijkt puur theoretisch gemotiveerd. Het financieel belasten van de uitwisseling is daarbij geen logische oplossing, maar wordt ervaren als een straf.

Dat "de netbelasting op bepaalde netdelen volgens de gezamenlijke netbeheerders lastiger te voorspellen" is, is volgens Eregie geen reëel risico. Juist de voorspelbaarheid en afstemming van de energie-uitwisseling is datgene wat Eregie oplost. Bovendien zouden de in artikel 3.4.5 Toetsingscriteria bij laag- en middenspanning, voldoende zekerheid moeten bieden.

De kosten voor het gebruik van het net worden bepaald op basis van het cascadeprincipe: lagere belasting op lagere en hogere netvlakken betekent ook lagere kosten voor die netvlakken. Als een groep door afstemming een lagere gezamenlijke piek (kW_{max}) en een lager gecontracteerd vermogen (kW_{contract}) realiseert, neemt de belasting op het net daadwerkelijk af. Hierdoor betaalt de groep ook een lagere bijdrage aan de kosten van het net, zonder dat andere gebruikers méér hoeven te betalen. Er is dus geen sprake van het doorschuiven van kosten, zolang de tariefstructuur de werkelijke netbelasting volgt. Het verlagen van de piekbelasting en dergelijke zal uiteindelijk leiden tot minder noodzakelijke kosten voor netuitbreiding en dergelijke. De prijsvoordelen daarvan komen uiteindelijk alle gebruikers ten goede. Wij zien daarmee eerder een kostenverlagend effect voor andere netgebruikers en zeker voor de netwerkbedrijven, dan een verhoging.

Het schrappen van een correctiefactor (zoals eerder voorgesteld) en het hanteren van een eerlijke tariefstructuur voorkomt dat groepen een onterecht groot

voordeel krijgen ten opzichte van individuele gebruikers. De ACM heeft dit principe al erkend bij het afschaffen van de correctiefactor.

Financiële prikkel voor lokale samenwerking en verduurzaming

Netto afrekening biedt een doorlopende prikkel om lokaal vraag en aanbod op elkaar af te stemmen, te investeren in opslag en duurzaam opwekken, en pieken te vermijden. Dit geldt dus ook zeker voor verbruik binnen het gecontracteerde piekvermogen. Hoe groter de prikkel- hoe hoger de motivatie. Dit is niet alleen gunstig voor de groep, maar ook voor het net als geheel.

Niet alle samenwerkingen komen tot stand met financiële en organisatorische steun van overheden. Juist deze initiatieven investeren al vaak vooraf om een groep te vormen.

Iedere verrekening die plaatsvindt, zal leiden tot toename van onwenselijke en toch al aanzienlijke administratieve lasten, die de groep demotiveert.

Transparantie en contractuele zekerheid

De netbeheerder behoudt contractuele zekerheid over het totaalgebruik van de groep. De groep betaalt voor het gezamenlijk gecontracteerde vermogen en de gezamenlijke piek, waardoor de netbeheerder niet wordt geconfronteerd met onverwachte belasting.

Samengevat

Volledig netto afrekening bij GTOen stimuleert efficiënt netgebruik, samenwerking en verduurzaming, zonder dat dit leidt tot kostenverhoging voor andere netgebruikers. Mits de tariefstructuur eerlijk en transparant is, betaalt elke gebruiker naar rato van zijn bijdrage aan de netbelasting. Netto afrekening is daarmee logisch en noodzakelijk voor een toekomstbestendig en rechtvaardig elektriciteitsnet.

Consultatievraag 2: transitieperiode

- Zienswijze Eregie: maximaal 3 jaar uittredingsgarantie is goed, mits dit zonder negatieve gevolgen voor de groep is.*
-

Drie jaar uittredingsgarantie op individuele transportrechten is goed onderbouwd

Het hanteren van een transitieperiode van maximaal drie jaar, waarin deelnemers bij uittreding hun oorspronkelijke Gecontracteerd Transport Vermogen (GTV) kunnen behouden, is een evenwichtige en goed onderbouwde keuze. Deze periode biedt bestaande leden de zekerheid dat zij bij het aangaan van de GTO niet direct hun opgebouwde rechten verliezen, maar de tijd krijgen om te wennen aan het collectief benutten van transportcapaciteit. Dit vermindert de drempel om deel te nemen aan een GTO en voorkomt dat bedrijven onnodige risico's lopen bij toetreding. Tegelijkertijd is het een duidelijke, afgebakende periode, zodat de netbeheerder op termijn transportcapaciteit kan vrijgeven die niet langer individueel wordt geclaimd, wat belangrijk is gezien de transportschaarste.

Uittreden zonder negatieve gevolgen voor de groep

Het uittreden van een deelnemer uit een GTO mag geen negatieve gevolgen hebben voor de groep of het net, als de uittreder het voor toetreding gecontracteerde vermogen (GTV) terugkrijgt. Vooraf moet duidelijk zijn welke invloed het uittreden zal hebben voor de groep en de GTO.

Overigens voorziet Eregie meer problemen en risico's bij toetreden en uittreden van deelnemers aan een groep. Vooraf is het van belang van alle deelnemers het verbruiksprofiel duidelijk te hebben om dan de mogelijke reductie op het gezamenlijk transportvermogen te kunnen bepalen. Dan kan ook het gevolg van een eventueel uittreden worden bepaald.

Als het vermogen dat de uittreder 'meeneemt', volledig in mindering wordt gebracht op het groeps-GTV (gGTV), dan wordt er geen rekening gehouden met het cumulatief vermogen van de groep voor vorming van de groep.

De correctie voor de groep zou nooit meer mogen zijn dan het individuele TV minus de vermindering van de gGTV. Zie onderstaande rekenvoorbeeld.

Rekenvoorbeeld voor groeps- en individueel transportvermogen:

1. Individueel gecontracteerde transportvermogen ($GTV_1, GTV_2, \dots, GTV_y$)

Dit is het GTV van elke deelnemer in de groep bestaande uit i deelnemers.

$GTV_1, GTV_2, \dots, GTV_y$ = individueel transportvermogen van deelnemer $i=1$ t/m y

2. Som van alle individuele transportvermogens (GTV)

De totale som van alle individuele transportvermogens vóór groepsvorming:

$$gGTV1 = \sum_{i=1}^y GTVi$$

3. Gereduceerd groepstransportvermogen in de GTO (gGTV2)

Het groepstransportvermogen na toepassing van een reductiepercentage x :

$$gGTV2 = gGTV1 * (1-x/100)$$

4. Nieuw groepstransportvermogen na uittreden van deelnemer y (gGTV3)

Als deelnemer y uittreedt en zijn (eventueel ook gereduceerde) vermogen terugkrijgt, wordt het groepstransportvermogen verminderd tot:

$$gGTV3 = gGTV2 - GTVy * (1-x/100)$$

Voorbeeld

Stel:

- Drie deelnemers: $GTV1 = 100$ kW, $GTV2 = 150$ kW, $GTV3 = 200$ kW

- Reductiepercentage: $x = 10\%$

Berekeningen:

1. $gGTV1 = 100 + 150 + 200 = 450$ kW

2. $gGTV2 = 450 * (1 - 0,10) = 405$ kW

3. Stel deelnemer 3 (200 kW) treedt uit: $gGTV3 = 405 - 200 * (1 - 0,10) = 405 - 180 = 225$ kW

Aanpassing van de GTO bij toetreding nieuwe deelnemers is noodzakelijk

-
- 3. Zienswijze Eregie: Naast het vaststellen van het transportvermogen voor een groep dient het codebesluit tevens te voorzien in afspraken over mutaties in de groep en daarmee de GTO.*
-

Vaststellen van het groepstransportvermogen (gGTV).

Bij het vaststellen van het gGTV dient er, tussen de netbeheerder en de gemachtigde van de groep deelnemers, overleg plaats te vinden over de grootte van het gezamenlijke transportvermogen.

Daarbij kan niet automatisch uitgegaan te worden dat dit transportvermogen lager is dan het gezamenlijk transportvermogen van de groep. Door een uitvoerige analyse te maken van het energiebesparingspotentieel en de transitie mogelijkheden kan er een weloverwogen besluit genomen worden met draagvlak van de groepsdeelnemers. Door het toekomstig transportvermogen, bijvoorbeeld als gevolg van de transitie van fossiel naar duurzaam b.v. in de transportsector of de verplichting "van het gas af" zelfs hoger kan zijn. Ondernemers worden nu geacht maatregelen te treffen voor een periode van 5 jaar. Met de hoogste waarschijnlijkheid zullen later nog andere mutaties nodig zijn waarvoor 'handelingsperspectief' in de gGTV nodig is. Dat vraagt om duidelijkheid over de manier waarop mutaties van de GTO mogelijk zijn.

Overige mutaties

De samenstelling en energiebehoefte van een groep zal wijzigen. Dat is een feit dat vraagt om duidelijke spelregels over wijzigingen van een GTO. Ons inziens dient de wijze waarop deze mutaties dienen plaats te vinden, expliciet opgenomen te worden in het codebesluit.

Het is essentieel dat een GTO kan worden aangepast wanneer nieuwe deelnemers willen toetreden of andere mutaties nodig zijn. Energiesystemen en -groepen b.v. op bedrijventerreinen zijn dynamisch: bedrijven verhuizen en vestigen zich, groeien of veranderen van samenstelling en activiteiten. Door aanpassing van de GTO mogelijk te maken, blijft het collectief flexibel en kan het optimaal inspelen op veranderende omstandigheden. Dit voorkomt dat een groep op slot raakt en zorgt ervoor dat de beschikbare transportcapaciteit binnen de groep efficiënt wordt benut. Het is nu onvoldoende duidelijk op welke wijze dit mogelijk is.

Nieuwe toetreders moeten dezelfde rechten krijgen als bij een nieuwe GTO

-
4. *Zienswijze Eregie: Nieuwe toetreders die zich aansluiten bij een bestaande GTO, dienen onder gelijke voorwaarden te kunnen deelnemen, als wanneer zij bij de initiële vorming van de groep zouden zijn ingestapt.*
-

Dit betekent dat nieuwe toetreders steeds gedurende de een transitieperiode van maximaal 3 jaar recht hebben op hun GTV.

Onduidelijkheid voor bepaalde deelnemers

Een nieuw groepslid dat wil toetreden zonder reeds gecontracteerd transportvermogen kan niet terugvallen op een GTV. Dit is een risico voor deze partij en voor de groep in geheel.

In de praktijk zien we ook dat partijen met een CBC, Non-firm ATO en dergelijke contractvormen willen toetreden tot GTO. In het ontwerpbesluit is onvoldoende duidelijk of deze partijen dezelfde rechten en plichten kennen bij het toe- en uittreden van een GTO.

-
5. *Zienswijze Eregie: Het risico voor toetreding zou voor alle mogelijke deelnemers gelijk moeten zijn. Daarom zou er voor toetreding een "garantie" transportvermogen toegezegd moeten worden door de netbeheerder en/of vanuit de groep.*
-

Overige zienswijze op conceptbesluit

Deelnemers aan de groep

-
6. *Zienswijze Eregie: Maak aansluiting van niet-grootverbruikers (A1 en A2) op een GTO, onder voorwaarden, mogelijk.*
-

Hoewel de GTO momenteel alleen openstaat voor bedrijven met een grootzakelijke aansluiting, zijn er goede argumenten om – onder bepaalde condities – ook niet-grootverbruikers (kleinverbruikers) tot een GTO toe te laten. Eregie ziet veel voordelen in een zo breed mogelijke werking en effect van de regels over GTOen. Onze ervaring is dat kleinverbruikers vaak nodig zijn voor de optimale werking van een groep.

Het toelaten van niet-grootverbruikers tot een GTO – mits aan technische en organisatorische voorwaarden wordt voldaan – vergroot de efficiëntie, samenwerking en flexibiliteit van het elektriciteitsnet. Dit ondersteunt de energietransitie, voorkomt uitsluiting en draagt bij aan een robuuster en toekomstbestendiger energiesysteem, zonder dat de betrouwbaarheid of beheersbaarheid van het net in het geding komt.

Gelijke kansen, inclusiviteit en non-discriminatie

Het uitsluiten van kleinverbruikers leidt tot ongelijke kansen: alleen grote bedrijven profiteren van de voordelen van een GTO, zoals stabiele en mogelijk lagere kosten, meer flexibiliteit en investeringsmogelijkheden. Juist MKB bedrijven hebben vaak baat bij de voordelen van een energiegemeenschap. Door deelname open te stellen wordt het speelveld eerlijker en inclusiever. Non-discriminatie betekent in de basis dat een netbeheerder gelijke gevallen gelijk behandelt. Het feit dat bedrijven minder energie gebruiken en als kleinverbruiker worden gezien, betreft een puur administratieve keuze. In beginsel zijn ze vrijwel op alle andere punten gelijk als grootverbruikers. Eregie acht de hoeveelheid verbruikte energie onvoldoende om klein verbruikers uit te sluiten van een GTO.

Juridische en contractuele oplossingen zijn mogelijk

De huidige bezwaren zijn vooral van administratieve en contractuele aard.

Kleinverbruikers hebben doorgaans geen directe contractuele relatie met de netbeheerder, maar met hun energieleverancier (leveranciersmodel).

Eregie ziet graag een toelichting aan welke eisen een groep zou moeten voldoen om de eventuele bezwaren voor het vormen van een groep weg te nemen. Een eenvoudige oplossing is b.v. te voorzien in een andere meetinrichting en een aanpassing van de netcode voor deze kleinverbruikers.

Het uitgangspunt zoals verwoord in toelichting punt 37 zou voor alle partijen gelijk moeten zijn en wat Eregie betreft nog sterker moeten worden geformuleerd: 'groepsvorming mag, tenzij'.

Eregie verzoekt de ACM het voortouw te nemen om dit mogelijk te maken. Graag werkt Eregie mee aan een pilot om de werking van de kleinverbruikers deelname aan een GTO te realiseren.

Bijdrage aan netcongestie-oplossing

Door meer partijen te laten samenwerken, wordt het lokale net beter benut en kunnen netbeheerders transportcapaciteit efficiënter verdelen. Dit draagt bij aan het oplossen van netcongestie, wat in het belang is van álle netgebruikers.

Aansprakelijkheid

-
7. *Zienswijze Eregie: De aansprakelijkheid van de groep kan niet verder gaan, dan de aansprakelijkheid die geldt bij een ATO.*
-

De aansprakelijkheid van de groep kan niet verder gaan dan die van een individuele contractant (ATO). Dit volgt uit het gelijkheidsbeginsel, de aard van de contractuele verplichtingen, het doel van de GTO en de redelijkheid en billijkheid in het contractenrecht. De netbeheerder (RNB) mag de groep niet zwaarder aansprakelijk stellen dan een individuele partij voor eenzelfde contractueel afgesproken transportvermogen. Omdat we voorbeelden kennen uit de praktijk ziet Eregie dat graag bevestigd in het codebesluit.

Gelijkwaardigheid van contractuele positie

In zowel de ATO als de GTO is de kern van de contractuele relatie met de netbeheerder gebaseerd op het GTV. In beide gevallen is het uitgangspunt dat de contractant (individu of groep) niet méér verplichtingen of risico's op zich neemt dan noodzakelijk is voor het nakomen van deze overeenkomst.

Het feit dat meerdere partijen zich verenigen in een groep, verandert niet de aard of omvang van de verplichtingen jegens de netbeheerder. De netbeheerder mag de groep niet zwaarder belasten, dan een individuele contractant met eenzelfde transportvermogen. Bovendien voorziet het ontwerpbesluit reeds in mogelijkheden voor het RNB risico's in de GTO op individuele basis te beperken.

Gelijkheidsbeginsel en redelijkheid

Volgens het gelijkheidsbeginsel en het beginsel van redelijkheid en billijkheid (art. 6:248 BW) mogen partijen in vergelijkbare posities niet ongelijk worden behandeld zonder objectieve rechtvaardiging. Het zou onredelijk zijn als de groep zwaarder aansprakelijk zou zijn dan een individuele contractant voor hetzelfde transportvermogen. Dit zou bovendien strijdig zijn met het doel van de GTO, namelijk flexibiliteit en efficiëntie zonder extra risico's.

Uitsluiting van aanvullende aansprakelijkheid

In het ontwerpbesluit GTO is expliciet opgenomen dat bepaalde aansprakelijkheidsbepalingen uit de Netcode niet van toepassing zijn op de GTO (zie artikel 7.1, lid 4). Dit betekent echter niet dat de groep automatisch zwaarder aansprakelijk is, maar dat de aansprakelijkheid contractueel moet worden vastgelegd en niet verder mag gaan dan wat redelijkerwijs geldt voor een ATO.

Doel en aard van de GTO

De GTO is bedoeld om efficiënt gebruik van netcapaciteit mogelijk te maken door het delen van transportvermogen. Dit mag niet leiden tot een zwaardere aansprakelijkheid dan bij ATO, omdat dit de doelstelling van de regeling zou ondermijnen en deelname aan een GTO onaantrekkelijk zou maken.

Praktische gevolgen

Als de aansprakelijkheid van de groep verder zou gaan dan bij een individueel contract, zou dat leiden tot:

- Ongelijke behandeling van deelnemers aan een GTO ten opzichte van ATO.
- Onnodige risico's en onzekerheid voor deelnemers, wat de bereidheid tot samenwerking vermindert.
- Mogelijke strijdigheid met mededingingsrecht, omdat het collectief organiseren van transportcapaciteit wordt ontmoedigd.

Reactietermijnen

-
8. *Zienswijze Eregie: Energiegroepen die beroep doen op een GTO hebben baat bij een concrete en snelle besluitvorming. Daarom dient een 'redelijke termijn' concreet gemaakt te worden.*
-

We zien dat graag in alle gevallen waarin in de tekst “een redelijke termijn” staat, deze concreet benoemd wordt. Daarbij lijkt ons “binnen 6 weken” redelijk, tenzij het om gemotiveerde redenen langer duurt.